

KMETSKI LIST

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Nuijen ukaz razvoja

Vidimo, da v politiki ne rodi uspeha nobena fistihi metod, ki so nam lastne in za šibkega človeka značilne. Življenje gre svojo pot in daje prednost močnejšemu.

Ob takih mislih se rode nujno naloge, ki jih navadno zanemarjamo, ker se jih zavemo šele v trenutku, ko je že prepozno. Med prve spada utrditev zavesti

kmetske skupnosti

in kmetske slege. Na Hrvaškem je to največje in temeljno politično nalogo opravil pokojni St. Radić in dosegel z njo uspeh, o katerem Slovenci niti ne sanjamo. Pri tem nas ne smejo čisto nič motiti morebitne taktične napake trenutnega vodstva, ki v bistvu na stvari sami prav nič ne spremenijo. Dejstvo je, da je narod po svoji ogromni večini celoten.

Pri Srbih doslej še ne poznamo podobnega pojava v politično-organizacijskem smislu, vendar zanje to ni niti tako usodno, ker imajo dve drugi močni nadomestili. Prvič jih je zgodovina izoblikovala v državotvorno enoto, drugič pa imajo svojo narodno cerkev, ki jih vsaj v najvažnejših in odločilnih trenutkih poveže v odpor in, če je treba, tudi v udarno enoto. To so v polnem obsegu pokazali v balkanskih vojnah, to so potem pokazali v svetovni vojni in to dokazujejo v odločilnih trenutkih tudi v Jugoslaviji.

Naša usoda

Slovenec usoda ni bila tako naklonjena. Že naša pokrajinska členovitost nas je precej razpršila in napravila iz malega slovenskega naroda kopico drobcev, pri katerih so se vedno pojavljale težnje po delitvi in drobitvi. Te naravne pogoje je znala nekdanja črnorumeni politika spretno izrabiti in jih pospeševati. Naše ozemlje je bilo tako spretno zlobno razdeljeno na dežele — upravne celote —, da smo bili na lastnih tleh — narodna manjšina! Samo pomislite na nekdanjo Štajersko in Koroško! V takih razmerah je bilo kaj lahko gojiti čut lokalizma (krajevne zavesti) in zamorjevati zavest skupnosti. Bridke posledice take politike nam je l. 1920. pokazalo na Koroškem ljudsko glasovanje in bi jih bili občutili tudi drugje, da nismo imeli pokojnega generala Maistra, ki je o pravem času razumel položaj in je imel tudi dovolj poguma, da se je na lastno pest postavil tujim nakanam v bran.

V svobodni Jugoslaviji smo potem zapadli v vse naše stare bolezni in s tem zamudili nekatero ugodno priliko. Ne bomo jih naštevati, rečemo pa, da smo marsikaj, kar nam danes ni po volji, zakrivali sami. Pozabljali smo namreč, da nas zgodovina ni kovala tako kakor Srbov, da smo vzgojeni le negativno, komaj za odpor, nikakor pa ne pozitivno, za gradnjo in ustvarjanje v širšem političnem in narodnem smislu. Hkratu pozabljamo, da pri nas manjka tudi drugi čini-

telj, ki je, kakor smo skraja omenili, Srbom v močno oporo.

Posebna naloga

Zaradi vseh teh okoliščin vstaja torej Slovenecem čisto posebna naloga, ki je toliko nujnejša, kolikor bolj pritiska čas.

Izven sporov in debat je za nas vse vprašanje močne Jugoslavije. Zavedamo se, da je to naš dom, brez katerega nimamo obstanka. Zrtve, ki so padle zanj, so enako svete nam pod Triglavom kakor državljanom na skrajnem jugu.

Polagoma prodira tudi spoznanje, da moči ni brez enotnosti. Dogodki okrog nas nam to z ukazujočo silo dokazujejo in nas naravnost kričeče uče, kaj je politično prav in kaj ne, kaj nam lahko prinaša uspeh in kaj rodi pogubo. Hkratu pa nam tudi pravijo, da ni rešitve za tistega, ki služi, četudi morda nevede in nemara celo v najboljšem namenu, pod lastno streho ne svojim namenom. Dvema gospodoma ni mogoče hkratu služiti, pravi naš pregovor, ki ga vidimo pravkar pri naši neposredni sosedbi tako vzgledno potrjenega.

Prva in največja služba je služba narodu. Ta služba pa mora biti urejena tako, da po vsem svojem ustroju, v vsem svojem bistvu korenini v narodu in njegovi bitnosti in v svojem končnem cilju vidi samo narodov interes.

In kaj vidimo pri nas? Kakor slepci drvimo v neznano, ki nas vsak trenutek lahko pahne v prepad, iz katerega ne bo več rešitve. Skupine

in skupinice se dele kakor doge na razsušenem škafu, voditelj imamo ko leska lešnikov, a vendar nobenega klicarja.

Poglavitno vprašanje

Pa je vendar zahteva po enotnosti tako nujna in neodložljiva. In ker ni človeka, ki bi ji zadostil, ji bo moral zadostiti narod sam. Naša vas, življenjska celica narodova, bo morala prelomiti z dosedanjim načinom življenja in se mora strniti v enoto, v celoto. Samo v tem je naša rešitev. Če ne bomo znali izvesti tega, nas bo prehitel čas in zatrl.

Zaman je upati v usodo, v pomoč od zgoraj. Tista ni namenjena nam. To potrjuje skušnja. Ne, ti sam, ki živiš na deželi in si sestaven del naše vasi, ti moraš začeti. Ti moraš biti neuklonljiv borec na braniku. Z ljubeznijo, s požrtvovalnostjo in z nepopustljivo odločnostjo braniti zgrajene in utrjene postojanke, jih širiti in izpopolnjevati, da se ne prikrade vanje kuga razpada, to je zdaj naša največja naloga. Samo po tej poti se bližamo lahko velikemu cilju slovenske enotnosti in še večjemu cilju jugoslovanske skupnosti, ki pomeni rešitev, življenje in rast. Vse drugo je strup, ki ga nam hočejo vsiliti krivi preroki. Ali smo Slovenci toliko zreli, da se jih bomo znali dovolj odločno in temeljito otresti?

Kmet, slovenska vas, slovenski delovni človek, od tebe terja zgodovina odgovor na to vprašanje. In od tega odgovora zavisí naša bodočnost.

Naše rane in zablude

Največjo nesposobnost slovenskih ljudi po vojni dobi razodeva okoliščina, da niso znali zajeti našega problema kot celote, ga tako pokazati narodu in ga z zaslombo vsega naroda tudi uveljaviti in rešiti v okviru naše nove državne skupnosti.

Posledice te velike in usodne pogreške so iz dneva v dan bolj vidne in so ljudem že tako zmešale glave, da se jim človek mora samo še pomilovalno smehljati.

In vendar je bila stvar tako monumentalno preprosta. V novo državno skupnost smo se strnili kot različne, bolj ali manj izoblikovane individualnosti. Ako bi bili gledali na ta pojav kot naravoslovci, kot biologi, bi bila stvar lahka. Po izkustvih, ki nam jih nudita znanost in vsakdanja življenjska skušnja, bi bili morali vedeti, da se moramo drug drugemu prilagoditi. Bor raste drugače na gori, drugače na planem, drugače v družbi samih borovcev, drugače spet v mešanem gozdu. Čeprav pa nekatere nebitvene znake spremeni in jih prilagodi okolju, ostane vendar še vedno bor.

Iz take preproste življenjske resničnosti,

ki nam jo vsak dan oznanja priroda, nam vstaja nauk za lastno življenje, le žal, da ga nečemo ali ne znamo slišati in razumeti.

S tistim trenutkom, ko smo vstopili v skupno državno tvorbo s Hrvati in Srbi, je za nas Slovenec nastala naloga, da se prilagodimo novemu okolju, ne da bi zatajili svoje bistvo. Enaka naloga je nastala tudi za Hrvate in Srbe. Medtem pa, ko so bili oni toliko zrelejši, da so svoje bistvo poznali (— očitke o kulturni zaostalosti ni vselej upravičen in se opira pogosto le na zunanje znake civilizacije, ki jih pa nikakor ni mogoče istovetiti s kulturo! —), smo prišli mi kakor desetniki. Romantično sentimentalna užaljenost zaradi izgube velikega dela svojega narodnega ozemlja in krvi nam je jemala še tisto malo razsodnosti in smisla za realno gledanje, kar smo ju morda kdaj imeli. Tako smo kljub navidezni zunanji slogi in resničnemu navdušenju prvih dni stopili v nove čase in nov dom notranje razcepljeni, razkrojeni, polni medsebojnega natolcevanja in brez enotne zamisli o tem, kaj prav za prav hočemo.

Iz tega je nato nastalo vse, kar imenujemo

svojo politično zgodovino zadnjih 20 let in kar je potlej Slovence pahnilo v tako žalostno politično zagato, da bi se sam Bog razjokal nad njo. Centralizem, dekoncentracija, unitarizem, samouprava, federalizem, edinstvo — gesel je kakor robe na branjevski stojnici. Pri vsem tem pa trezen in nepristranski opazovalec mora ugotoviti, da nihče več ne verjame v ta gesta, niti tisti ne, ki jih po raznih taborih najbolj goreče oznanjajo.

To je bilanca: žalostno razsulo, ki rodi v

narodu apatijo, usodno brezbržnost za vprašanja, ki pomenijo vendar njegovo življenje ali pogin!

Ali se kdo pri nas zaveda tega žalostnega položaja? Ali kdo kaj ukrene, da bi se izmotali iz njega?

Po tej poti nikakor ne moremo in ne smemo dalje, če nočemo iti z zavezanimi očmi v svojo lastno smrt. O tem vprašanju, ki zadeva nas vse, bomo vsekakor še govorili; kajti zdi se nam, da je tu odkrita beseda neizbežen ukaz!

Konec samostojne Avstrije

S filmsko naglico so se odigrali ta teden dogodki v Avstriji.

Po berchtesgadenskem sporazumu z Nemčijo je bila tedanja Schuschniggova vlada v Avstriji rekonstruirana z narodnimi socialisti. To stanje je trajalo komaj par dni, a napetost je z neverjetno naglico in ostrino naraščala. Notranji minister Seiss-Inquart je nastopil proti Schuschniggu in do petka 11. t. m. se je položaj tako zaostрил, da je nemški kancelar Hitler stavil Avstriji ultimatum. V Avstriji je namreč vlada napovedala za zadnjo nedeljo plebiscit (ljudsko glasovanje) o tem, kakšna bodi v prihodnje usoda te države. V ultimatu je zahtevala Nemčija odgoditev plebiscita za nedoločen čas, odstop kancelarja Schuschnigga in imenovanje novega kancelarja in vlade iz oseb, ki jih bo določila Nemčija.

Isti dan je kancelar Schuschnigg odstopil, njegovo mesto pa je prevzel notranji minister

Seiss-Inquart je kancelar Avstrije do napovedanega plebiscita.

Seiss-Inquart, ki je sestavil narodno-socialistično vlado in povabil nemške čete, naj vkorakajo v Avstrijo.

V soboto 12. t. m. so nemške čete prekoračile avstrijsko mejo in postopoma naglo zasedle celo državo. Povsod so bile navdušeno pozdravljane. Avstrijska vojska sama ni nudila nobenega odpora, ampak je čete iz Nemčije bratsko sprejela in se jim stavila na razpolago.

Za Schuschniggom je odstopil tudi zadnji predsednik avstrijske republike Miklas. Napovedani plebiscit je bil odgojen in v novih razmerah določen za 10. aprila tega leta.

Vodilne osebnosti bivšega režima so bile odstavljene in izmenjane z narodnimi socialisti. Dr. Schuschnigg je bil nekaj časa interniran, nato pa so mu dovolili, da se sme umakniti v inozemstvo.

Kmalu za vojsko je prišel v Avstrijo tudi nemški kancelar Hitler, ki so mu povsod priredili veličasten sprejem. Hitler je izdal posebno poslanico, v kateri izjavlja, da sta odslej obe nemški državi zedinjeni v enoto, ki je ne more nobena sila na svetu nikoli več razdružiti.

Anglija in Francija sta proti spojitvi formalno protestirali, Hitler pa je v imenu pravice nemškega naroda, da sam odloča o svoji usodi, obe protestni noti odklonil.

Italija ni ugovarjala dogodkom in je urad-

no izjavila, da jih smatra samo za nujno posledico naravnega razvoja.

Zasedba je bila izvrstno organizirana in se vrši vistomerjenje vsega avstrijskega aparata v sistem narodnega socializma z neverjetno naglico in natančnostjo. Bivši režimski listi so ustavljeni, drugi pa so prejeli navodila za pisanje v narodno-socialističnem duhu.

Vdova pokojnega kancelarja Dollfusa se je umaknila v Češkoslovaško, kancelarjeve spomenike pa pridno odstranjujejo. Razna mesta preimenujejo ulice in trge po Hitlerju.

Iz nekaterih poročil je razvidno, da je nekaj habsburgovsko mislečih generalov v Avstriji pripravljalo monarhističen prevrat. Hoteli so Otona Habsburškega proglasiti za avstrijskega cesarja. Na tajni seji, ki so jo imeli v Gradcu, pa so bili aretirani. Tako je menda tudi habsburških sanj o »presvetlem« cesarju za vselej konec.

Pozornost je vzbudilo dejstvo, da je bil

aretiran tudi graški nadškof Pawlowski. Po deželi so v mnogih krajih duhovniki dobili nalog, naj ne hodijo iz župnišč. Dunajskemu kardinalu Innitzerju je bilo sporočeno, naj s posebno okrožnico pozove duhovščino, da bodi lojalna in pokorna, hkratu pa je novi režim takoj izvedel popolno depolitizacijo duhovščine.

Odstopivši kancelar Kurt Schuschnigg.

Z zasedbo Avstrije je bila porušena najmočnejša opora klerikalizma v srednji Evropi. Kako se bo položaj razvijal dalje, nam bodo pokazali dogodki. Vsekakor pa je tudi brez plebiscita spojitve Avstrije z Nemčijo izvršeno dejstvo, s katerim bo moral svet pač računati. Na meji ni prišlo nikjer do incidentov.

Pogledi na agrarno reformo

Agrarna reforma je že dvajset let pri našem malem kmetu in bajtarju žarišče mnogih upov in vir spet mnogih razočaranj. Od agrarne reforme mali človek na deželi še vedno pričakuje, da mu bo izboljšala položaj in tako popravila krivice, ki so se nabrale v dolgih stoletjih tuje nadvlade nam nami.

Trenutni položaj

Po uradnih podatkih kmetijskega ministrstva je bilo v tem proračunskem letu do 31. decembra 1937 izdanih razlastitvenih odlokov za površino 121.701 oral zemlje, po § 36. zakona o agrarni reformi pa je bilo ta čas likvidirane 23.199 oralov površine.

Do 31. decembra lanskega leta je bilo torej z likvidacijo iz prejšnjih let likvidirane 226.703 orale zemlje, a po § 36. Zakona o agrarni reformi skupaj 95.209 oralov, kar pomeni, da je bila izvedena do 31. decembra lanskega leta likvidacija za skupno površino 321.912 oralov zemlje.

Po statističnih podatkih ostaja v severnih krajih, kamor seveda spada tudi Slovenija, za likvidacijo še okrog 311.950 oralov, kar pomeni 49,21% celotne površine, določene za razlastitev.

Po izjavi samega g. kmetijskega ministra uspehi v dobi tega proračunskega leta niso taki, kakršne so pričakovali. To pa zaradi preobilice poslov in pomanjkanja primerne osebe. Velik del razlastitvenih odlokov, ki so bili že izročeni sodišču, doslej ni še izveden s prepisom v zemljiški knjigi, ker se je nagrmadilo preveč dela.

Na podlagi dosedanjihkušenj in reorganizacije dela se nadeja poljedelsko ministrstvo za bodočnost boljših uspehov in je zato pričakovati, da bo vse to velikansko delo dokončano do konca 1939. leta.

V severnih krajih je dobilo doslej agrarno zemljo okrog 220.000 agrarnih subjektov (oseb in pravnih oseb), med katerimi je okrog 19.100 dobrovoljcev. Sezidanih je bilo 21.704 hiš in 16.025 gospodarskih poslopij, 81 šol, 14 cerkev in 40 občinskih poslopij. Zaradi primanjkovanja za razdelitev namenjene površine je morala biti

nadaljna kolonizacija že pred 5 leti ustavljena. S tem pa je seveda tudi prenehala dodelitev zemlje dobrovoljcem.

Množica prošenj

Tekom lanskega leta je ministrstvo prejelo 385 novih in upravičenih prošenj iz dobrovoljskih krogov za dodelitev zemlje. S prošnjami iz prejšnjih let znaša to znatno število skupno 7744 prošenj, med katerimi je 1619 prošenj dobrovoljcev-ustavev. Sodijo pa, da se bo to število še za kakih 2000 prošenj povišalo, kakor hitro bo vojno ministrstvo dokončalo delo s pregledom in potrditvijo dobrovoljskih potrdil. Tako bo končno okrog 10.000 dobrovoljcev, ki jim bo treba dodeliti zemljo. V te namene pa ministrstvo nima niti približno dovolj zemlje, zato pa je pripravljen zakonski načrt, po katerem bi dobrovoljci-borci mesto zemlje prejeli po 50.000, dobrovoljci-neborci pa po 30.000 dinarjev v 4% obveznicah Privilegirane agrarne banke, za katere bi jamčila država.

Južna Srbija ima v nekaterih delih že popolnoma sprovedeno agrarno reformo. Zato so že likvidirana po teh krajih agrarna poverjenišva: v Štipu, Strumici in Negotinu ob Vardaru, v kratkem pa bo likvidirano še agrarno poverjenišvo v Bitolju. Drugod se delo agrarne reforme seveda nadaljuje.

Snubljenje

Na krajevni konferenci JRZ v Djordjolu je glavni govornik, podpredsednik beograjske občine Dragoljub Todorović takole povedal o beograjskih Zidih.

»Naši Zidje so bili vedno veliki rodoljubi že v mali Srbiji. Danes je pri političnem opredeljevanju Zidom mesto v JRZ. S tem bodo najboljše pripomogli k krepitevi jugoslovanske narodne zavesti in k izgraditvi močne Jugoslavije, v kateri so brez razlike na vero in »pleme« vsi državljani enakopravni.«

Zidovski govornik je nato povedal, da so Zidje pristaše politike JRZ, nam pa k temu ni treba povedati nič.

Doma in drugod

Narodna skupščina

je pretekli teden dovršila razpravo o proračunih posameznih ministrstev. Ostali so še državni dohodki in naknadni krediti ter finančni zakon z amandmani. Razprava o teh razdelkih se je nadaljevala ta teden. Končno glasovanje se bo vršilo v sredo ali četrtek, nakar bo proračun pretresal senat.

Zelo izčrpna in temeljita je bila debata pri proračunu zunanjega ministrstva. Po poročilu zunanjega ministra g. dr. Milana Stojadinovića so govorili narodni poslanci iz opozicije dr. Kosta Kumanudi, dr. Mirko Kosić, dr. Janko Baričević, dr. Milivoj Perić, dr. Jančič in drugi.

V svojih govorih so se dotaknili vseh onih dogodkov, ki so se izvršili tekom preteklega leta v zvezi z našo zunanjo politiko. Omenjali so obisk našega zunanjega ministra v Rim in Berlin ter posledice teh obiskov.

Dr. Jančič je obširno govoril o naši Koroški manjšini, ki ji avstrijska oblast ni dala nobenih pravic, temveč je šla dosledno za tem, da se slovenska narodna manjšina na Koroškem uniči. Dočim uživajo nemške manjšine v Jugoslaviji popolno kulturno svobodo in vse pravice, so se našim Slovencem na Koroškem odvzele še one pravice, ki so jim bile priznane z mednarodnimi mirovnimi pogodbami. Zatiranje Slovencev na Koroškem je zavzemalo vsak dan hujše oblike.

Ko je poslanec dr. Jančič navedel še točne številke o naših šolah in slovenskih učiteljih na Koroškem, ki je bil vsega skupaj eden, je naslovil poziv na našega zunanjega ministra, da naj se zavzame za naše sonarodnjake na Koroškem in naj jim zagotovi v Avstriji kulturno avtonomijo, ki jim je mednarodno zajamčena.

Novi senatorji

Pretekli teden so bili s kraljevim ukazom imenovani štirje novi senatorji, in sicer dr. Fran Kulovec, minister v p. in duhovnik ter banovinski tajnik JRZ za dravsko banovino; Milutin Stevanović, glavni urednik beograjskega »Vremena« in Husein Čišić, župan iz Mostarja.

Senatorji in poslanci pri predsedniku vlade

Slovenski narodni poslanci, ki so se jim pridružili tudi senatorji gg. Ivan Pucelj, dr. Kramer in dr. Marušić so bili sprejeti preteklo sredo pri predsedniku vlade g. dr. Milanu Stojadinoviću. Slovenska deputacija je izročila predsedniku vlade prošnjo za sanacijo zadrugištva, zlasti onega, ki je včlanjeno pri Zvezi slovenskih zadrug. Poslanec Mohorič ter senatorja Pucelj in dr. Marušić so obrazložili predsedniku dosedanje ukrepe vlade in banovine v tej smeri, ki pa ni zajelo vsega zadrugištva.

Predsednik vlade je obljubil, da bo dobrohotno proučil zahteve slovenskih narodnih predstavnikov in potrebe našega zadrugištva.

Seje finančnega odbora

V soboto je zasedal finančni odbor narodne skupščine in pretresal amandmane k finančnemu zakonu, ki jih je predložila kr. vlada. Odbor je v soboto zvečer predložil poročilo o amandmanih predsedniku narodne skupščine. Poročilo je sestavila vladna večina posebej in opozicija posebej.

Cerkveni davek

Z amandmanom k finančnemu zakonu novega proračuna je dana rimsko katoliškim duhovnim oblastem v škofijah in župnijah pravica, razpisati 10% doklado na neposredni državni davek, če ne morejo pokriti svojih izdatkov iz drugih razpoložljivih sredstev.

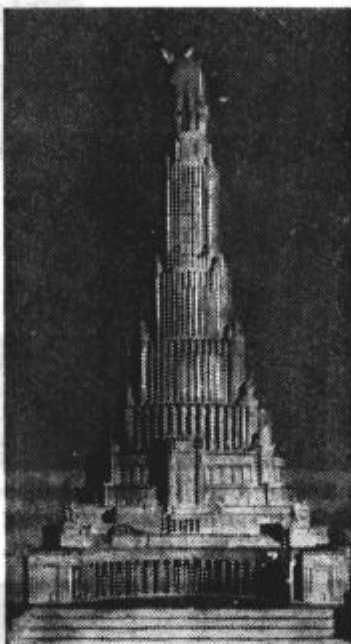
Za take doklade čez 10% je potrebno odo-

brenje finančnega ministra v sporazumu s pravosodnim. Cerkvene doklade pobirajo davkarje skupaj z državnimi davki.

Za uradne posle rimsko katoliških cerkvenih oblasti se plačujejo takse v višini, ki jo odobrita finančni in pravosodni minister.

Novo štirimilijardno posojilo

Za izvajanje programa velikih javnih del je z novim finančnim zakonom pooblaščen ministrski svet, da sme najeti dolgoročno posojilo do zneska 4 milijard dinarjev s 6% obrestmi.

V Rusiji grade največjo palačo na svetu. To je vladna palača v Moskvi z Leninovim spomenikom na vrhu. Spomenik sam bo visok 100 m, kazalec Leninove roke pa 5 metrov dolg.

Donos posojila se mora porabiti po načrtu, ki ga določi ministrski svet. Emisija posojil naj se izvrši postopoma v roku 6 let.

Za zavarovanje anuitetne službe tega posojila finančni minister lahko uvede državno doklado na davčno osnovo ali pa poseben socialni prispevek, ki bo določen pavšalno glede na višino davkov davčnih zavezancev, v nobenem primeru pa te doklade ne smejo presegati višine, ki je potrebna za kritje anuitete dotičnega leta, v katerem se vrši odmera.

Zvišanje sodnih taks

Vse stalne takse po zakonu o sodnih taksah, dokler se izrečno z zakonom ne spremene ali ukinejo, se zvišajo za 50%.

Pri ničnostnih pritožbah zoper odločbe borznega razsodišča se tarifa razširi, tako da se plača od vrednosti spornega prometa 3000 do 5000 dinarjev 100 din in od vrednosti 5000 do 8000 dinarjev 120 din, pri vrednosti preko 8000 din pa znaša taksa 1%.

Ustavi se kazensko postopanje v zadevi taksnih prestopkov glede računske takse po tarifni številki 34, taksne tarife za vse prestopke, ki so bili storjeni do 31. marca 1936. Že izrečene kazni pa se ne izterjajo.

Taksna prostost gospodarskih zadrug

Gospodarske zadruge, ki so svoja pravila prilagodile novemu zakonu o gospodarskih zadrugah, sme finančni minister oprostiti takse s svojim odlokom, v katerem se točno določi obseg oprostitve. Vse zadruge, ki so bile ustanovljene pred uveljavitvijo zakona o gospodarskih zadrugah in ki so uživale prostost po prej-

njem besedilu točke 5. člena 5. zakona o taksah, uživajo to oprostitve naprej, dokler ne prilagodijo svojih pravil novemu zakonu, najdalje pa do 24. septembra 1939.

Prevzem kmetijskih dolgov

Privilegirana agrarna banka je prevzemala v prvih petih mesecih lanskega leta kmetijske dolžnike od denarnih zavodov, tako da je v tem oziru danes delo že pri koncu, kar se tiče prevzema po banki, niso pa še končani obračuni banke z denarnimi zavodi. Pravni pregled je v letu 1937. zelo napredoval, težje pa je šlo z računskim delom, ker je treba še odlokov sodišč o znižanju dolga itd.

Terjatev je prijavljenih pri podružnici banke v Ljubljani s strani 25 zavodov v skupnem znesku 15'05 milij. in z 1333 dolžniki; 29 samoupravnih hranilnic je za 6679 dolžnikov prijavilo 88'87 milijonov dolga, a 455 zadrug za 39.851 dolžnikov 375-9 milijonov terjatev.

Skupna slika, ki jo dobimo po skupinah, je naslednja: Banke so izročile (781 zavodov) 408.526 dolžnikov za 1.741.961.489-21 din, samoupravne hranilnice (56 zavodov) 11.563 dolžnikov s 129 milijoni 992.480-12 din in zadruge (3258 po števil.) 231.756 dolžnikov z 874.994.614-89 dinarjev. Po področjih se je to razdelilo takole:

	Beogr.	Zagreb	Ljublj.	Saraj.
Število zavodov	2.192	883	509	514
Število dolžnikov	318.257	133.714	47.863	152.011
znesek milijonov	1.393-0	534-1	479-6	340-3

Skupno so denarni zavodi izročili 651.845 dolžnikov z zneskom 2.746.948.584-22 dinarjev.

Nezaposlen denar

Lani je koncem oktobra imela Državna hipotekarna banka za 684 milijonov din gotovinskih sredstev, novembra 786 milijonov, decembra 712 milijonov, letos koncem januarja pa že 996 milijonov.

V teku januarja so hranilne vloge narasle za 372 na 1421-1 milijona dinarjev.

Državna hipotekarna banka hranilnih vlog na tekoči račun ne izkazuje več ločeno od ostalih tekočih računov, prav te vloge pa predstavljajo v veliki meri naložbe drugih denarnih zavodov in so v zadnjem času mnogo bolj narasle ko prve hranilne vloge.

Ob koncu leta 1936. so znašale 459 milijonov dinarjev, ob koncu lanskega novembra pa že 748 milijonov. Skupaj so tekoči računi letos januarja znašali 1221 milijonov, torej 59 milijonov več kakor pred enim mesecem.

Hipotekarna posojila so nazadovala v primeri s preteklim letom za 8 milijonov dinarjev. Komunalna posojila so narasla, lombardna so pa tudi nazadovala, a pri ostalih ni bilo važnejših sprememb.

Skupni dolg finančnega ministrstva se je zmanjšal za 47 milijonov in znaša 622 milijonov dinarjev, razne druge terjatve po tekočih računih pa so se znižale za 26 na 359 milijonov dinarjev.

Iz tega pregleda torej vidimo, da leži v Državni hipotekarni banki okroglo ena milijarda denarja nezaposlenega. Ker je na drugi strani veliko pomanjkanje kredita in dela, bi to pomenilo, da imamo v našem gospodarskem življenju še mnogo hudih ran.

Cenjeni naročniki!

Da ne bo treba ponovnih opominov, prosimo vse cenjene naročnike, ki so prejeli v Kmetnem listu priložene položnice, da čimprej poravnajo naročnino za tekoče leto. Kdor pa ima kake zaostanke iz lanskega leta, ga naprošamo, da te nakaže istočasno po isti položnici.

Kaj se godi po svetu

Poljski zunanji minister Beck je sporazumno z Anglijo in Francijo v imenu svoje vlade v Rimu stavil zahtevo, naj se tudi Poljska šteje k veselilam in se osnuje

pakt petorice

iz Anglije, Francije, Italije, Nemčije in Poljske. Če bo to doseženo, naj se izvede tudi preosnova Društva narodov v tem smislu, da bi to postalo izključno evropska ustanova.

Na Madžarskem

je pod predsedstvom Daranyija izvedena rekonstrukcija vlade. Kot finančni minister je vstopil v vlado Imredy, ki je baže odličen strokovnjak. Dobil bo diktatorska pooblastila, da preskrbi potrebna sredstva v znesku 10 milijard dinarjev za madžarsko oborožitev.

Tibor Eckhardt, vodja stranke malih kmetov, ni bil sprejet v novo vlado, čeprav se je stranka prijavila za sodelovanje.

Odkrita beseda

Angleški ministrski predsednik Chamberlain je v spodnji zbornici o priliki velike zunanje politične debate dejal med drugim, da se nobena mala ali srednja država, ki bi bila napadena, ne more zanašati na pomoč Zveze narodov. Nato je nadaljeval:

»Zakaj bi potem še varali male in srednje države, naj ohranijo svoje zaupanje v Zvezo narodov, ko dobro vemo, da to ni res. Zakaj bi jih prepričevali, naj verujejo v mir, ko nikjer ni miru; zakaj bi jim lagali, da se naj zanašajo na neka varnostna jamstva, ko pa takšnih jamstev nikjer ni.

Ta v mednarodni politiki vsekakor močno nenavadna odritosrčnost v tako važnem času in okolnostih je vsekakor značilna in gotovo ne brezpomembna.

V Španiji

je torpediranje Francove križarke »Baleares« zahtevalo po uradnih podatkih 600 človeških žrtev. S križarko so izginili v valovih tudi njen poveljnik in več višjih oficirjev.

V ostalem je položaj v tej nesrečni državi, kjer že toliko let teče kri, še vedno neodločen in se velesile še dalje pogajajo za končno ureditev.

V Franciji

je Chautemps pred kratkim podal ostavko svoje druge vlade. Novo vlado je sestavil Blum.

Na Daljnem vzhodu

se boji med Kitajsko in Japonsko nadaljujejo. Kako obsežna in srdita je ta borba ter hkratu pomembna, je razvidno iz izjave šefa kitajskega generalnega štaba, generala Pacungsija, ki je nedavno dejal:

— Naše izgube znašajo doslej okrog pol milijona ljudi. Zato še nimamo nobega razloga, da bi obupavali. Na enega Japonca pridejo tri kitajske žrtve. Mi lahko žrtvujemo še najmanj 100 milijonov Kitajcev, preden bi nas prisilili na kolena. Do takrat pa ne bo ostalo več niti enega Japonca, ker jih bomo do kraja iztrebili. Naj Japonci le prodirajo na Kitajsko. Čim bolj bodo prodrli v naše ozemlje, tem bolj se bodo oddaljili od Japonske in tem bolj gotovo jih bomo uničili. Borili se bomo do zadnjega moža, čeprav nas vsi, ki so nam obljubljali pomoč, puste na cedilu.

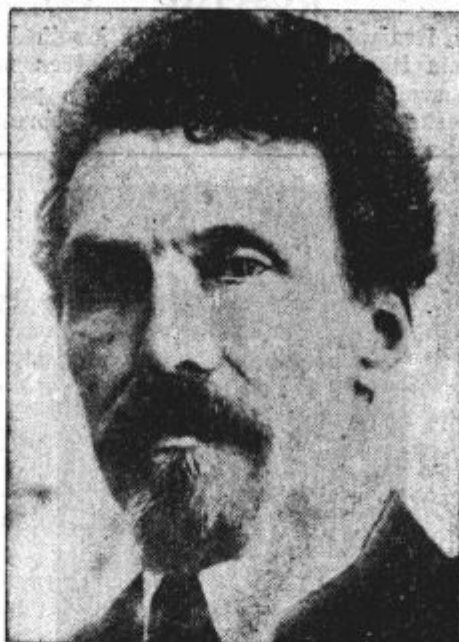
Amerika

Vladi ameriških republik San Domingo in Kolumbije sta predložili vseameriški zvezi predlog za ustanovitev posebnega ameriškega društva narodov. Po tem predlogu naj bi se vse ameriške države zavezale, da bodo nastopile složno proti vsakemu napadaleu katerekoli

ameriške države, ki bi bila članica tega novega društva narodov. Američani so deloma za predlog, deloma proti njemu. Evropsko Društvo narodov jim namreč ni prav nič v vzpodbudo za ustanovitev ameriškega.

Proces v Rusiji

je končan. Razkril je marsikaj zanimivega in

Rykov, nekoč med voditelji boljševizma, je bil v zadnjem moskovskem procesu obsojen na smrt.

Enaka usoda je s 17 tovariši zadela Krestinskega, ki pač ni mislil, da bo tako končal svojo diplomatsko kariero.

strašnega, med drugim tudi dejstvo, da slavni ruski pisatelj Maksim Gorki ni umrl naravne smrti; ampak so ga boljševiki zastrupili.

Izmed obtožencev je eden obsojen na 27 let ječe, dva po 25 let, vsi ostali obtoženci, o katerih smo že poročali, pa na smrt.

Nova Nemčija

bo sedaj s priklopitvijo Avstrije štela 75 milijonov prebivalcev in bo merila 554.500 kvadratnih kilometrov.

Avstrija je poleg bremen prinesla Nemčiji tudi lepo doto, namreč 2.006.000 hektarjev obdelanega polja, 2.227.000 hektarjev travnikov in pašnikov, 133.000 hektarjev vinogradov-sadovnjakov in vrtov ter 3.147.000 hektarjev gozdov. Rži je Avstrija pridelala okroglo 500.000 ton, pšenice do 400.000 ton, ječmena do 250.000

ton, koruze do 125.000 ton, krompirja do 3 milijonov ton, sladkorne pese do 1.000.000 ton in vina okroglo 1.500.000 hektolitrov. — Konj je bilo v Avstriji 250.000, rogatke živine 2.500.000 glav, svinj 2 milijona, ovac 250.000, koz pa 200 tisoč.

V rudništvu je avstrijski doprinos v nemško državo zelo pomemben. Tako je Avstrija producirala 1936. 244.000 ton črnega premoga, nad 3 milijone ton rjavega premoga, železnih in manganskih rud pa poldrugi milijon ton letno. Magnezita pol milijona ton, bakrene rude 125.000 ton, svinčene in cinkove rude do 150.000 ton. Vseh rudnikov v obratu je v Avstriji 67 z 20.000 delavci. Vrednost letne rudniške proizvodnje je dosegla skoraj 100 milijonov šilingov ali skoraj eno milijardo dinarjev. Cementa je Avstrija producirala 800.000 ton.

V svojih plavžih je Avstrija izdelala nad 300 tisoč ton železa, nad pol milijona ton surovega jekla. Prižganih je bil 9 visokih peči.

Železnice je imela Avstrija 6.710 km, Nemčija pa jih je imela 60.000 km. Železniških voz je Avstrija izročila skupnemu prometu okrog 7000 osebnih, 34.000 tovornih voz in 2500 lokomotiv, od katerih jih je nad 200 električnih

Nove aretacije

Po zadnjih poročilih sta bila aretirana poveljnik ruske vojske na Daljnem vzhodu, maršal Blücher, in poveljnik moskovske posadke maršal Budjenij. Oba prideta baže pred sodišče zaradi veleizdaje in vohunstva.

Če je vest resnična, je torej pričakovati v Rusiji v kratkem nov, strahoten političen proces, ki mu še ni mogoče videti obsega. Težko si je namreč misliti, da bi dva tako visoka vojaška dostojanstvenika delovala brez pomagačev.

Poljske žene v vojski

Pred kratkim je poljski parlament sprejel zakon o razširitvi obvezne vojaške službe na vse državljane ob času vojne. Zakon predvideva tudi pomožno vojno službo za žene. Poročevalec je izjavil, da je ta zakonski načrt predložen na zahtevo samih žena. Vendar bodo žene pristopale v vojno službo prostovoljno. Starostna doba za žene, ki pridejo v poštev za vojaško službo, je določena od 19 do 45 let. Vlada ima pravico, da žene, ki so obiskovale višje vojaške tečaje, pokliče na vojaške vaje tudi v mirnem času.

Polagoma bo treba besedilo stare pesmi spremeniti takole: Punce, punce, le korajžo za to rajžo žalostno! — Če pa je to res znamenje kulture in ugodno izpričevalo evropski civilizaciji, to je drugo vprašanje, na katero bo odgovoril edino pravični sodnik — čas.

Cerkev v Rusiji

Po uradnih ruskih poročilih je vlada v zadnjih 20 letih likvidirala 676 samostanov, podžavila pa je 436 samostanskih mlekar, 620 živinorejskih farm, 1112 stanovanjskih hiš, 704 hotele in gostilne ter 227 bolnišnic in azilov. Na bivši samostanski zemlji je naselila 1 milijon 680.000 delavcev in državnih uradnikov. Vrednost vsega cerkvam odvzetega premoženja znaša 7 milijard rubljev, okrog 60 milijard dinarjev.

Brezposelnost v Ameriki

Po najnovejših uradnih poročilih je znašalo v Zedinjenih državah letos v januarju število brezposelnih 10 milijonov 342.000 ljudi, torej ne dosti manj kakor je pri nas prebivalcev.

Ko prečitata Kmeti list, dajte ga lepo v žep in pokažite ga sosedu. Opozorite ga na važnejše članke, ki so pisani o duhu kmetijskega pokreta. Ne bo vam treba tega ponoviti trikrat, pa boste imeli pridobljenega novega naročnika za prihodnje leto.

Kmetška mladina

Muhaber pri Novem mestu

Pretečeno nedeljo 6. t. m. smo imeli I. redni občni zbor Društva kmetških fantov in deklet. Že sam občni zbor, posebno pa delovanje društva je najboljši dokaz, da se je naša kmetška mladina pravilno zavedla svojega poslanstva in da vneto deluje za izobrazbo in vzgojo svojega članstva in se poteguje za doseg naših pravic. Iz skromnih začetkov se je dvignilo število članstva na 50, kar je za naš kraj nad vse razveseljivo število. Na občnem zboru je zastopal novomeško okrožje tov. Koblar. V odbor smo izvolili naslednje tovariše in tovarišice: France Potočar, predsednik; Jože Petrič, podpredsednik; Ciril Osterman, tajnik; Danica Gartnar, namestnica; Alojzij Fenc, blagajnik; Avgust Breznik, namestnik; odborniki: Janez Slavič, Dol. Kamence; Jože Potočar, Vel. Bučna vas; Alojz Potočar, Dol. Kamence; Anica Potočar, Muhaber, Alojz Drenik, Bršljin; Angelca Bučar, Bršljin; nadzorniki: Anton Osolnik in A. Potočar.

Št. Janž na Dolenjskem

V nedeljo 20. marca t. l. se bo vršil I. redni občni zbor tukajšnjega Društva kmetških fantov in deklet s pričetkom ob pol 8. uri dopoldne. Poleg razprave o vseh društvenih zadevah bo tudi poročilo delegata Zveze iz Ljubljane. Vabimo tudi nečlane, da se našega občnega zbora udeležijo!

Grahovo

Poleg vsakdanjih skrbi za naš grenak življenjski obstoj, izrabljamo svoj prosti čas za samoizobrazbo, ki naj dviga kmetško kulturo in napredek naše vasi. Deležni marsikaterih težkoč v našem prosvetnem delu, se še bolj zavedamo, da moramo rešiti obstoj kmetškega človeka le sloga in edinost.

Dne 6. februarja t. l. so naše predavanje »O oskrbovanju sadnega drevja« in proslavo 365-letnice Matije Gubca obiskali tudi številni nečlani.

Kaj smo storili v l. 1937. na polju prosvete in kulture naše vasi, pa bomo videli dne 20. marca t. l., ko bomo imeli svoj 4. redni občni zbor. Na občni zbor vabimo vse, ki se zavedajo, da je sloga vasi najbolj potrebna.

Vse prebivalce okolice Grahovega, Cerknice, Loške doline in Blok pa vabimo na Finžgarjevo igro »Divji lovec«, ki jo priredimo v nedeljo, dne 3. aprila 1938 ob 3. uri popoldne v Sokolskem domu v Grahovem. Pridite, podprite naše kulturno delo!

Orla vas

Tukajšnje Društvo kmetških fantov in deklet je priredilo v nedeljo 20. februarja t. l. proslavo Matije Gubca. Dvorana gasilske čete v Trnavi je bila nabito polna gledalcev. Pri prireditvi je so-

delovalo Št. Rupertsko pevsko društvo, ki je zapelo za uvod kmetško himno »Zeleni prapor« v veliko zadovoljstvo vseh navzočih. Potem se je vrstil dobro izbran spored. Predvsem deklamacija »Pred cesarjem«, nato pa predavanje o Matiju Gubcu z zaključno deklamacijo: »Kronanje v Zagrebu«. Med odmori je igral društveni tamburaški zbor. Končno pa je bila na sporedu žaloigra »Užitkarji«, ki je bila k-proslavi zelo primerna in so jo tudi igralci prav dobro podali. Oder je bil okrašen s sliko Matije Gubca, ki je bila ovita s trnjem in zelenjem, kar je dajalo celotni prireditvi še poseben povdarek. Lahko rečemo, da je prireditev uspela v vseh pogledih v zadovoljstvo prirediteljev in posetnikov.

V nedeljo 8. maja 1938. priredi tukajšnje Društvo kmetških fantov in deklet tombolo s krasnimi dobitki. Prosimo vsa sosednja društva, da se na to prireditev ozirajo in na ta dan ne prirejajo svojih prireditev. — Odbor.

Vojsnik

Opozarjamo vse naše članstvo in ostalo občinstvo, da na Jožefovo popoldne ne igra nikako Društvo kmetških fantov in deklet okrožja Vojsnik, kot se to domneva, temveč so si v svojo reklamo izposodili gotovi ljudje v Vojsniku našo zeleno barvo tiska plakatov, kakor tudi naslov prirediteljev, ki je slično doneč našemu naslovu. Toliko v vednost.

Dopisi

Jz Mirenske doline

Odkar je izginil in se našel župan občine Tržišče, g. Borštnar, opazamo, da manjkajo tudi dopisi in pesmice od Domoljubovega popotnika iz Mirenske doline.

Večni romar je pretaknil vse kote naše doline, pridno pisal in zlagal pesmice kaj je videl in ni videl, slišal in ne slišal na svojih potovanjih. Dosleden pa je bil, da nikoli ni črnil besedice o Domoljubovih prijateljih. Čudno, da ni pisal in pesmaril o nenajdenih očetih, nezakonskih in zakonskih otrok, o prestavljanju mejnikov, lastninski pravici gozdov, razdelitvi podpor, regulaciji Hinje in kornih pevkah in njihovih zborih itd., itd.

Mogoče zadnja njegova pesnitev je bila o nekem županu iz naše doline, češ da je zbolel in na poti v novomeško bolnico bil zadržan v hiši pravice.

Vemo pa, da je ta g. bivši župan opravil dolgo spoved pred božičnimi prazniki in prejel odvezo brez pokore. Čudimo se, zakaj o tej

Skrbite malo bolj za
svoje zobe, odpravite
nevarni zobni kamen!

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

spovedi popotnik ni pisal in zložil pesmico. Sigurno ni bil g. bivši župan naročnik »Domoljuba«.

Govorice se pa širijo, da bo sedaj tudi Mirenski popotnik poklican v Novo mesto pred spovednika. Obljubljamo, da bomo o poteku njegove spovedi, kakor o naloženi pokori še poročali.

Zelimo mu, da bi dobil pošteno odvezo in pravično, ne preveliko pokoro. Domoljubu pa izrekamo sožalje ob izgubi sodelavca v osebi Mirenskega popotnika.

Uresničil se je pa zopet pregovor: »Vsem drugim jamo si kopal, zdaj sam si vanjo pal...«

Ljutomer

Deseti vinski sejem z vinsko razstavo, ki ga je priredila Vinarska podružnica v Ljutomeru, je lepo uspel. Razstavljeno je bilo 138 vzorcev vina, ki so obiskovalcem zelo ugajali. Pri tej prireditvi se je tudi mnogo poučnega in koristnega videlo in slišalo. Že pri otvoritvi so razni govorniki kritično presojali in primerjali položaj vinogradnikov v preteklosti, sedanosti in v bodočnosti. Mnogoštevilni gostje pa so še med poskušanjem izmenjavali svoja mnenja o vinskem vprašanju. Vinogradniki in razstavljaleci so bili tudi z materialnim uspehom zadovoljni, saj so prodali okoli 700 hl vina, po večini domačim kupcem. Zadovoljni pa bodo tudi kupec, ki so se pravočasno oskrbeli z našim kvalitetnim vinom. Cene vinu so se gibale za mešana vina 5 do 6 din, za sortna pa 6 do 8 din za liter. Lepa prireditev bo ostala vsem udeležencem v najlepšem spominu.

Prost uvoz strojev je ukinjen

V naši carinski tarifi so bistveno spremenjene splošne pripombe k 15. delu uvozne carinske tarife.

Po novi stilizaciji 4 točke teh pripomb preneha sedaj možnost carine prostega uvoza novih strojev in se za nove predmete iz carinske tarifnih števil 648—654, 657, 662—664, ki se uvozijo iz pogodbenih držav in za katere se dokaže s potrdilom trgovinskega ministrstva, da se ne izdelujejo v državi, plača carina 2 zl. din od

100 kg. Deli omenjenih predmetov, kakor tudi vseh strojev, kadar se uvozijo ločeno, se carinijo po materialu, iz katerega so izdelani, razen delov strojev iz carinske tarifne številke 658.

H gornjim spremembam je finančni minister nedavno izdal tudi navodila. Doslej je bilo potrebno za carine prost uvoz strojev predhodno odobrenje carinskega oddelka finančnega ministrstva. Po novih navodilih pa bodo odobrenja dajale carinarnice, ki bodo same na podlagi predloženih listin izdale odločbo o uvozu po znižani postavki.

Nova navodila pravijo: Odobrenja za uvoz blaga iz 1. stavka 4. odstavka splošnih pripomb k 15. delu carinske tarife po stopnji 2 zl. din za 100 kg, dajejo carinarnice, ki morajo pri izdajanju odobrenja in pri pregledu blaga posvetiti posebno pažnjo vprašanju, ali se blago, za katero je dana ugodnost, carini po dotični številki uvozne tarife. V sumljivih primerih bodo zahtevale carinarnice za blago, za katero se zahteva ugodnost, potrdilo carinskega zavoda, preden bodo izdale zahtevano odobrenje. Skupaj s predstavkami za ugodnostni uvoz strojev v smislu 1. stavka 4. odstavka splošnih pripomb k 15. delu carinske tarife je treba predložiti potrdilo trgovinskega ministrstva, da se dotično blago ne izdeluje v naši državi.

Vloge v hranilnicah

Po podatkih Zveze jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani so v januarju narasle vloge pri 29 slovenskih hranilnicah od 1005'4 na 1042'5 milijona din. Prirastek je znašal torej 37'1 milijona dinarjev. Ker pa so v tem znesku vsebovane pripisane obresti za leto 1937. v višini 28'1 milijona dinarjev, znaša čisti prirastek brez obresti 9 milijonov.

Vloge na knjižice so znašale ob koncu januarja 620'7 milijona din, vloge v tekočem računu pa 421'8 milijona din. Čisti prirastek vlog na knjižice izkazuje 4 hranilnice; pri vlogah v tekočem računu beleži čisti prirastek 13 hranilnic, pri vseh vlogah pa 10 hranilnic.

Prirastek v znesku 9 milijonov je prav znaten in se mora pripisati dejstvu, da so hranilnice enako kot drugi denarni zavodi začele oproščati vloge in jih izplačevati v vedno večjem obsegu. Pet hranilnic izplačuje vse vloge, ne glede na to, kdaj so bile vložene, vse ostale hranilnice, zaščitene ali nezaščitene pa so pričele izplačevati stare vloge v vedno večjem obsegu: nekatere so oprostile stare vloge do 10.000 dinarjev (Brežice), nekatere do 5000 din, druge pa manj. To je odvisno od likvidnostnih kreditov, ki so jih hranilnice dobile od Narodne banke na podlagi terjatev pri PAB. Nekateri hranilnice še nimajo rešenih vseh formalnosti in

zato še niso mogle oprostiti starih vlog. Njihovi vlagatelji bodo še morali za kratek čas počakati. V splošnem se hranilnice postopno vračajo k normalnemu poslovanju.

Obnova poslovanja je odvisna tudi od vlagateljev. Ko namreč hranilnica oprosti del vlog, se smatrajo te vloge za proste in vedno razpoložljive. Zato ni potrebno, da jih vlagatelj dvigne. Če bodo vlagatelji dvigali le vloge, katere potrebujejo, se bo pokazal uspeh pri hranilnicah še mnogo prej, ker bodo mogle oproščati vedno večji del vlog. Po najnovejših podatkih so pri neki hranilnici dvignili vlagatelji le 15% oproščenih vlog, vendar pa so mnogo oproščenih vlog prenesli le na nove knjižice, n. pr. pri Mestni hranilnici v Brežicah okrog polovice. Pri tej hranilnici znašajo danes proste vloge že več nego eno tretjino vseh vlog.

Mlatič

Med seboj se mlatijo naprej

»Delav. pravica«, generalno glasilo krščanskih socialistov, katero vodi s krepko desnico in velikim pogumom sam bivši minister za socialno politiko gospod Jože Gostinčar iz Vižmarjev, mlati po jeseniškem Zelencu — dasi z boleštvom v papirnatem srcu takole:

»Boleti mora človeka gonja, ki jo v imenu »pravovernosti« uprizarjajo v zadnjih letih neki krogi na našo edino krščansko delavsko organizacijo. Radi govore o »ločitvi duhov«, ki da je za Slovence zgodovinskega pomena in kot da gre tu zares za nekakšno velepomembno »ločitev«, za ubogi slovenski narod odrešujočo. Smešnost vsega uboštva teh »duhov«, ki so se »ločili«, pa je v tem, da so se kakor maskara v predpustu našemili z najčudovitejšimi frazami do najsvetejših verskih krilatic in se postavili v pozo neomadeževanega in neoporečnega moralista, otepajoč na vse strani, ugonablajoč z ognjem in žveplom tiste, ki ne marajo njih prvenstva in vzvišenosti priznati in se jim — edino pravilno — le nasmejujejo. Kot užaljene veličine uprizarjajo svoje »pokrete« in igrajo neke voditelje in generale.

No pustimo vsakemu kar mu gre. Ne moremo pa ostati ravnodušni ob farizejstvu teh »katoličanov«, da so le oni in samo oni pravoverni in edino vredni verniki Kristusove cerkve in njenih naukov.

Kmetje, kaj pravite? Ali je treba tega, da se ti ubogi izkoriščani delavci med seboj mlatijo za žabjo volno, če vlada med nami, ki živimo od zemlje in žuljevih rok, taka dična sloga.

Po perju ga poznaš

Kakor smrdokavro takoj po perju spoznaš, tako tudi po pisanju veš, iz katere luknje prihaja svetohlinska pobožnost »Slov. Gospodarja«.

Takole piše v zadnji številki: »Spričo vedno bolj se množecih zločinov v naši ožji domovini, zlasti med mladino vzklika kmetijski Pavliha: »Kakšna le neki mora biti vzgoja, da dopušča rast takim strupenim klicam?« Liberalni kmetijski Pavliha bi moral vedeti, da taka vzgoja ni v skladu s krščanstvom ter da takšne strupene klice rastejo na laži-svobodomiselni in naprednjaški njivi.

Tako piše lahko samo kvadragesimus asinus in pa »Sl. Gospodar«.

Vi kmetje ste priča, da si jaz nisem nikoli lastil izključene pravice do vzgoje otrok.

Plebiscit

Ne mislim tu na avstrijski plebiscit, ko se bodo Avstrijci izjavili za ali proti priključitvi k Nemčiji. Ne, tega plebiscita nimam v mislih temveč onega iz Stranic pri Konjicah.

Stranice so namreč srečna občina. Pred kakimi desetimi leti je umrl velik dobrotnik in zapustil za popravilo zanemarjene šole 75.000 dinarjev.

G. župnik in še nekateri drugi možje se pa sedaj zavzemajo, da bi se s tem denarjem ne popravila šola, temveč da naj se zgradi »Prosvetni dom«.

Ker ni med merodajnimi gospodi enotnosti, je oblast odredila plebiscit. Nedavno se je izvršilo glasovanje, ki mu je prisostvoval tudi sreski načelnik. V stari šoli so se zbrali. Na eni strani davkoplačevalci, kmetje in obrtniki, na drugi pa g. župnik in gospod učitelj.

Velikanska večina kmetov je glasovala proti g. župniku za popravilo šole. Za župnikov predlog je na začudenje vseh kmetov glasoval tudi g. učitelj.

Kmetje so plebiscit dobro prestali.

Mačkova lekcija Dobovišku

V Zagrebu je bil pretečeni teden tiskan v našem jeziku letak, v katerem dr. Maček v vseh podrobnostih slika afero poslanca dr. Rudolfa Doboviška s Podčetrčka pri Kozjem. Dr. Maček, vodja hrvatskih kmetov pravi v letaku, da pripušča slovenskemu kmetu kakor se spodobi, da ta izreče svojo sodbo nad postopanjem dr. Doboviška, ki je izdal program in smernice slovenskega kmetko-delavskega gibanja.

Naš sedemdesetletnik je k temu letaku, oziroma pisanju zagrebških listov pripomnil sledeče:

Reči pa je treba, da ni bilo mnogo Angležev, ki bi bili ploskali k temu govoru. Zato se bojim, da ta propaganda ne bo uspešnejša mimo vabljenih letakov. Ako izbruhne vojna v petih letih in zaloti Angleže s polnimi arzenali, z novimi tanki in bojnimi letali, toda brez izvežbane vojske, kakšno pomoč tedaj lahko pričakujemo od njih? Moč domače mornarice in londonsko bogastvo bo vsekakor mnogo pomenilo. Angleži so hrabri vojaki: bore se hladnokrvno in se ne umikajo. Toda če od 10 milijonov Angležev, ki so sposobni za vojaško službo, ostane 9 in pol milijona neizvežbanih in bo ostanek pol milijona raztresen po vsem prostranem imperiju, kakšno pomoč naj potem svetovna demokracija pričakuje od Velike Britanije? Tedaj ne bo preostalo nič drugega, kakor da izglasujejo zakon o obvezni vojaški službi, o rekrutaciji fantov, katerih vežbanje pa bo kompliciranost modernega orožja samo podaljšala in še bolj otežkočila kakor leta 1914. Vse to pa za strašno ceno človeških življenj! Leta 1914. je bila Anglija rešena na Marni, toda kaj bi se bilo zgodilo, da ni bilo zmage na Marni?!

V evropskem vrtincu

(Konec)

Vlada obeta še druge posebne pravice onim, ki vstopijo v vojsko: pokojnine, posebne nagrade, družinske doklade, zavarovanje in podobno. Prostovoljce sprejemajo celo tudi na poskušnjo, nakar po 6 mesecih lahko izstopijo iz vojske.

Fizični (telesni) pogoji za službo v kadru, ki so že itak prav neznatni, so še bolj znižani, tako da lahko služijo tudi ljudje brez predpisane višine, ravnodileci in kratkovidneži. Lani je ugledni list »Daily Mail« razpisal natečaj z nagradami dva milijona dinarjev za one, ki napišejo dobre članke o obvezni vojaški službi. Dopisi, ki so prihajali iz občinstva, so bili prav siromašni. V njih so bili izraženi predlogi, naj se vojakom dovoli nositi civilno obleko, naj se uniforma odpravi ali pa naj se dovolijo raznobarvne uniforme, ki bi ugajale fantom in zlasti dekletom. Nekateri so predlagali, naj vojaki jedo po štirikrat na dan, naj dobivajo dnevno primerno porcijo ruma, naj bi bile ukinjene kazni za manjše prestopke in naj jim bo dovoljeno,

da se za čas dopusta oblačijo civilno. Med drugimi so bili tudi predlogi, naj bi bili staršem vojaških obvezancev zmanjšani davki; fantje naj bi se smeli v službo javljati v tovariških skupinah, ki bi ostale tudi v službi skupaj; dovoljeno naj jim bo zahajati v kino in podobno.

Končno so pritegnili v propagandno delo še pacifiste (ljudi, ki se potegujejo za mir). Ni jih bilo težko pridobiti. Danes tudi ti po svojih močeh pomagajo pri oboroževalni propagandi. Sedaj prigovarjajo pacifisti Angležem, da naj se oborože in izkopljejo evropskim tiranom za služeni grob. Nedavno sem poslušal te bojne govornike. Vsi ti razni bojni miroljubi so ponavljali iste fraze: »Demokracija je dragocena — diktatura je hudičovo delo. Demokrati morajo odbiti njene naklepe in izreči svoj odločni: Ne! Zaradi tega se moramo pripravljati za ta usodni dan in se oborožiti. Vedno moramo biti pripravljeni umreti za pravico in pravičnost, za demokracijo, za splošni mir in skupno varnost. Zato ne odlašajmo! Pod orožje, državljani!«

»Tako zvano »kmetško-delavsko gibanje« je prvotno vodil kmet dr. Dragotin Lončar, dr. Vekoslav Kukovec in dr. Rudolf Dobovišek. Iz triumvirata je lani izstopil dr. Kukovec, ki je ustanovil svoje »kmetško-delavsko gibanje« in svoje glasilo »Neodvisnost«. List je kmalu izdihnil in z njim je zaspalo tudi Kukovecovo »težko gibanje«. Iz duumvirata je sedaj izstopil še dr. Dobovišek in tako je postal dr. Lončar v »težkem gibanju« — samodržec, ki lahko sedaj po mili volji gospodari »ogromni« ljudski masi, ki je zbrana v tem težkem »gibanju«.

Kaj bi lahko pomenil kmetški stan

Tedensko glasilo kat. tiskovnega društva prinaša v zadnji številki v rubriki, kjer se gre za naš kmetški (ne kmečki) denar, resnico, katere do danes ni hotelo na noben način priznati. Tam stoji zapisano:

»In če je kje potreba govoriti o medsebojni pomoči in skupnosti, je to treba pri kmetih, ki jim razkovanost in premajhna medsebojna povezanost samo škoduje. — Kaj bi lahko pomenil kmečki stan, če bi držal skupaj? — »Če brat bratu pomaga, sta kakor utrjeno mesto«, pravi svetopisemski pregovor. Zato pa je potreba, če to stvar prav razumemo, da tudi kmet kmetu pomaga.«

Domači dogodki

× V Trbovljah se zadnje čase vrste vedno bolj številni vlomi. Pred kratkim so vlomilci vzeli na piko trafiko Angele Trbove in odnesli cigaret, tobaka in razglednic, kolikor so dosegli.

× Na Vačah je v nedeljo ponoči požar uničil domačijo posestnika Jožeta Klinca, Indofovo gospodarsko poslopje, župnijsko poslopje, ki je bilo določeno za adaptacijo v trško hiralnico, in hišo posestnika Končarja, ki je bila nova in po nedavnem požaru šele pred kratkim postavljena. Gasilec se je posrečilo omejiti požar na 6 gorečih poslopij, da so tako rešili vsaj ostali trg strašne katastrofe. Ogenj je podtaknila menda zločinska roka in orožniki zadevo vestno preiskujejo.

× V Veliki Dolini je izbruhnil oni četrtek požar, ki je objel gozdove treh posestnikov v skupni izmeri kakih 5 ha. Zaradi vetra se je ogenj naglo razširil in se ga je posrečilo šele zvečer omejiti. Škodo cenijo na kakih 20.000 din, povzročil pa je požar bržkone kdo, ki je odvrigel v listje tlečo cigareto.

× V Ljubljani se je v gozdu pod Rožnikom obesil 64letni bivši delavec Jakob Rihar. Po njegovem vedenju malo pred usodnim dejanjem sklepajo, da se mu je omračil um in je v takem stanju izvršil samomor.

× Zamenjava obveznic 7% invest. posojila. Davčna uprava Ljubljana-mesto je prejela nove obveznice 7% invest. posojila za stranke, ki so obveznice oddale v zamenjavo v času od 1. do 26. februarja. Nove obveznice dobe prizadete stranke pri blagajni davčne uprave, Vodnikov trg 5, I. nadstropje, soba št. 1 od 8. do 11. ure dopoldne in sicer samo proti reverzu.

× V Sp. Hočah je trgovski vrtnik Rudolf Jakl iz Ptuj pustil na cesti svoj avtomobil in odšel v bližnjo trgovino. Medtem mu je nekdo izropal iz avtomobila vso zalogo galanterijskih vzorcev, kar jo je imel s seboj.

× Za obisk milanskega velesejma se izdaja brezplačni vizum obiskovalcem in razstavljalcem 14. mednarodnega vzorčnega sejma v Milanu, ki bo od 12. do 27. aprila in na katerem sodeluje tudi naša država preko trgovskega muzeja ministrstva za trgovino in industrijo.

Kmetje, obrtniki in podeželski delavci! Zahtevajte v vsakem gostilniškem lokalu, kamor zahajate in dajete zaslužka, »Kmetški list«!

× V Cerknici je neznan tat z veže Meletove gostilne ukradel 2 zavoja raznega blaga za ženske in moške obleke, nogavice, perila in podobnega v vrednosti kakih 3000 din. Tat jo je z ukradenim blagom seveda naglo popihal in še nimajo nič sledu za njim.

× V Črešnjeveh pri Gornji Radgoni je zaradi domačih preprirov viničarska hči Julijana Javšovec v svoji podstrešni sobi najprej obesila svojega 9letnega sina, nato pa na enak način še sama dala življenju slovo. Oče jo je večkrat zmerjal, ondan pa ji je zagrozil, da mora s sinom vred iz hiše. Po tem prizoru je 32letna Julijana na tako grozen način s sinom vred dala rodni hiši in življenju slovo.

× Carina na žveplo in žvepleni cvet je počenši s 4. marcem 1938. za dobo šest mesecev ukinjena in je torej dovoljen carine prost uvoz žvepla in žveplenega cveta.

† Jakob Jelašič umrl

V Zagrebu je umrl pred nekaj dnevi generalni tajnik Hrvatske seljačke stranke in desna roka dr. Mačka, profesor Jakob Jelašič.

Jelašič je bil rojen v Sremski Mitrovici in je bil sin kmetijskih staršev. Za poslanca je bil prvič izvoljen pri volitvah leta 1935. Pri zadnjih volitvah v senat pa je bil na listi inž. Košutića izvoljen za senatorja.

Dasi je bil Jelašič drugače jako slaboten po telesnem ustroju, je spadal drugače med najdelavnejše funkcionarje hrvatskega kmetškega gibanja. Svečan pogreb se je vršil v ponedeljek dne 11. t. m., katerega se je udeležilo ogromno število kmetov iz vseh delov savske banovine.

× Prepoved uvoza zajčje dlake, ki je bila do pred kratkim v veljavi, je zdaj ukinjena. Baje je zaradi te prepovedi pretela nevarnost, da bi morala klobučarska industrija ukiniti obratovanje. Kaj in koliko je na tej preteči nevarnosti bilo resnice, bi bilo vsekakor dobro ugotoviti.

× V Brežicah so ciganke nekemu trgovcu vpričo njega smuknile iz blagajne v trgovini šop bankovcev po 1000 din in 100 din v skupnem znesku kakih 6000 din. Na srečo so ciganske tatiče še pravočasno izsledili, jim zaplenili ukradeni denar, ciganke pa izročili v zapore okrožnega sodišča.

× Na Brumski gori so se vnele saje v hiši posestnika Polaka. Čeprav so bili gasilci o požaru takoj obveščeni, je bila vsaka pomoč izključena in je hiša pogorela do tal.

× V Zagrebu je nedavno popoldne Ljudevit Orsag, sin predsednika Hrvatskega radniškega saveza, na domačem dvorišču čistil samokres. Pobral je iz njega vse naboje, ni pa vedel, da tiči krogla v cevi. Ko je samokres očistil, je pritisnil na petelina in sprožil. Poleg njega je stala njegova mati Cecilija, ki jo je krogla zadela naravnost v srce in se je mrtva zgrudila. Ko je nesrečni sin videl, kaj je storil, je potegnil nož in si hotel končati življenje, kar pa so mu preprečili.

× V Rajevem selu blizu Brčkega je bil pred kratkim izvršen grd zločin. V stanovanju njene hiše so našli umorjeno bogato vaško vdovo Marijo Glavičovo. Ko je prišla neka kmetica, ki je k nji hodila vsak dan na delo, v hišo, se je zelo začudila, ker so bila hišna vrata odprta. Ko je stopila v stanovanje, je bila priča groznega prizora. Poleg postelje je ležala na trebuhu v mlaki krvi nesrečna vdova. O zločinu so bili obveščeni orožniki, ki so napravili preiskavo. Zdi se, da gre za roparski umor, kajti pokojnični znanci in bližnji sorodniki trdijo, da je imela Glavičova precej denarja in zlatnine, kar je vse izginilo.

× Izpiti za zidarske, tesarske, kamnoseške in vodnjakarske mojstre bodo v začetku aprila. Prijave naj se pošljejo Zbornici za TOI v Ljubljani po pristojnem obrtnem združenju do dne

PRI KAŠLJU
in
HRIPAVOSTI

Tussipect
„Beiersdorf“

okusno sredstvo
proti kašlju. —
Dobiva se v vseh
lekarnah.
Velika steklenica
Din 40.—
Mala steklenica
Din 25.—

— Odober. Min. soc. pol. inar. zdr. S. Br. 26853/21. X. 1937.

16. marca. Do tega roka je treba poslati tudi prijavo za izpit o obč. izobrazbi in znanju. Podrobna navodila glede prijave k tem izpitom dajejo pristojna obrtna združenja.

× V Petrogradu je ondan zvečer, ko je bilo na promenadi najbolj živahno, bolgarski emigrant mizar Peter Petrov ubil svojo ljubico, vdovo po železničarju Bosiljko Živkovo. Petrov se je z vdovo seznanil pred dvema letoma in sta se sprva dobro razumela. Ker se je vdova rada ozirala za drugimi, je bilo to povod čestim preprirom. Petrov je bil zelo ljubosumen in ji je večkrat grozil, da jo bo ubil. V ponedeljek zvečer je res vdrl v njeno stanovanje in jo ustrelil. Po zločinu se je sam javil policiji.

× V Ribičbregu blizu Varaždina so našli pred kratkim na podstrešju hiše mrtvega bogatega posestnika Franja Kosa-Malijsa. Nedavno je bilo starcu ukradenih 34.000 din in je tatvine osumil svojega 23letnega sina Vinka, za katerega je zahteval, naj ga strogo kaznujejo. Zato je nastal sum, da je postal stari Kos žrtev zločina in da ga je spravil s sveta njegov sin. Orožniki so ugotovili, da ne gre za zločin, temveč, da se je stari Kos na podstrešju ponesrečil. Padel je z lestve na glavo in se ubil. Zapustil je okrog 2 milijona din gotovine.

× V Sojaku pri Konjicah je te dni zgorela hiša, v kateri je stanovala 74letna preužitkarica Marija Pušnikova. Med reševanjem se je zrušilo goreče tramovje na Pušnikovo in jo pokopalo pod seboj. Pušnikova je dobila težke opekline po vsem telesu. Prepeljali so jo v celjsko bolnico, kjer pa je že ob 22 izdihnila.

× V Beogradu je okrožno sodišče decembra obsodilo na leto dni robije nekega Josifa Česljarevića, ki je bil ustanovitelj in vodja kakih 16 združenj, ki pa so obratovala samo z njegovimi visokimi donečimi vizitkami in poslovnimi pismi. Te zadruge so nudile ljudem vse mogoče od posojila, službe do dote in pomoči pri nezgodah. Slepac je pobiral pristopnino, članarino in s tem je baje nekaj let prav dobro živel. Zdaj mu je višje sodišče zvišalo kazeno na dve leti robije.

× Na Pijavi gorici se je na znanem klanecu pred kratkim pripetila huda avtomobilska nesreča. Na spolzki cesti je avto prevoznika Antona Pečnikarja spolzel z naglico navzdol ter butnil v neko drevo, nato pa se je prekucnil v jarek. Pri padcu je volan šoferja Masleta tako stisnil v prsa, da je obležal nezavesten. Dobil je hude notranje poškodbe. Tovorni avtomobil je v prednjem delu popolnoma razbit, tako da je tudi stvarna škoda velika. Iz Pijave gorice so poklicali ljubljanski reševalni avto, ki je Masleta prepeljal v ljubljansko bolnišnico. Masletove poškodbe so zelo nevarne ter ima strt prsni koš.

× V Polenškaku je 13letni Franc Kuhar nekje dobil smodnik in napolnil z njim votel ključ, v katerega je nabijal žebelj. Pri tem je nastala eksplozija, ki mu je odtrgala palec leve roke.

Važnejša radio predavanja

Nedelja 20. marca. 17.00: Metljavost govedi in ovac — 19.30: Poreklo, mladost in življenje Karadjordja.

Ponedeljek 21. marca. 18.00: Zdravstvena ura — 18.40: Slovenska kultura — 19.30: Zgodovinski razvoj slovenske dekorativne umetnosti.

Torek 22. marca. 18.40: Kapitalizem in judovska miselnost.

Sreda 23. marca. 18.00: Mladinska ura: Opazuj in poskušaj — 18.40: Kaj je s poglobljeno nico.

Petek 25. marca. 17.00: Kmet. ura: Kako vzgajamo seme povrtnine.

Sobota 26. marca. 18.00: Originalna švicarska godba — 19.30: Nac. ura: Negoš kot potopisec — 20.00: O zunanji politiki.

Sejmi

20. marca: na Igu, v Kočevju, Dravogradu, Šmarju pri Jelšah, Bogojini.

21. marca: v Motniku, Mirni peči, Pernovem, Sv. Krištofu, Žigarskem vrhu pri Sevnici.

22. marca: v Metliki, Ormožu, Mariboru, Šmartnem ob Paki.

23. marca: v Zirih, Lembergu, Vitanju, Celju, Ptiju, Trbovljah.

24. marca: v Vel. Mraševem, Dol. Lendavi, Turnišču.

25. marca: v Mariboru, pri Sv. Lenartu v Sl. gor.

26. marca: v Lukovici, Teharjih, Brežicah, Dobovi, Trbovljah, Celju, Slov. Gradcu, Rakičanah.

Živinski sejmi

Na zadnjem živinskem sejmu v Novem mestu so bile tele cene: voli so bili po 5 din, krave kot klavna živina pa po 3'50—4 din za 1 kg žive teže. Pri mladih pujskih je šla cena precej navzgor, in sicer od 10—30 din pri glavi. Cena pršutnikom je bila od 6—7 din za 1 kg žive teže. Prignanih je bilo 337 glav goveje živine in 642 prašičev. Prodanih pa je bilo 104 volov, 32 krav, 16 juncev, 13 telic, 258 mladih pujskov ter 90 prašičev. Kupčija z voli je bila zelo živahna.

Na živinskem sejmu v Slov. Konjicah pa so prevladoval tele cene: Voli I. vrste 5'50 din, II. vrste 4'75 din, III. vrste 4 din; telice I. vrste 5 din, II. vrste 4'50, III. vrste 3'75 din; krave I. vrste 4 din, II. vrste 3 din, III. vrste 2 din; teleta I. vrste 5'50 din, II. vrste 5 din; prašiči pršutarji 7 din za 1 kg žive teže.

Laneno olje, firnež, barve, lake, kit, lan, tropine

ter vse v to stroko spadajoče blago prvovrstne kakovosti po solidnih cenah in točni postrežbi, najugodnejše kupite pri domačem podjetju

MEDIČ - ZANKL

tovarna olja, lakov in barv

družba z omejeno zavezo, lastnik Franjo Medič

Centrala v Ljubljani, podružnice v Mariboru in Novem Sadu
Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah

Kupim

srednje veliko kmečko posestvo. Ponudbe z označbo kraja, velikosti in cene na M. Baloh, Ljubljana, Ilirska ul. 8a/II, levo.

Sadno drevje

Kmetijska družba nudi iz svojih drevesnic

v Ljubljani in Konjicah za spomladansko sajenje razno sadno drevje garantirano pristnih vrst, in sicer:

Jablane visoko- in srednje-debelne

cena 1. vrste komad a Din 8'—,
2. vrste komad a Din 5'—.

Jablane v grmičasti obliki (prtljakavci)

cena 1. vrste a Din 12'—,
2. vrste a Din 6'— za komad.
Enoletni okulant od nekaterih sort a Din 8'— za komad.

Visoko- in srednje-debelne hruške

1. vrsta Din 10'—,
2. vrsta Din 6'— za komad.

Črešnje visoko- in srednje-debelne

1. vrsta Din 12'—,
2. vrsta Din 6'— za komad.

Višnje prtljakave oblike

1. vrsta Din 12'— za komad.

Breskve

a Din 8'— za komad.

Mareljice

1. vrsta Din 15'— za komad.

Visoko-debelni in tanko-lupinasti orehi

1. vrsta Din 8'— za komad.

Cene se razumejo franko Ljubljana odnosno Konjice. Pri odjemu preko 100 drevesc priznamo poseben popust. Skladišče Konjice ima tudi velik izbor ternih cepljenk. I. vrsta pri naročilih čez 100 kom. po 1'50, II. vrsta po Din 1'— za komad. Korenjaki po Din 0'50 za komad.

Kmetijska družba v Ljubljani,

I. Z. Z. O. Z.

Novi trg št. 3

Kmetijski hranilni in posojilni dom

reg. zadr. z neomejeno zavezo **v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 1**

Telefon št. 28-47 Rač. pošt. hran. št. 14.257 Brzjavlj: Kmetiskidom

Račun pri Narodni banki

Eskontuje menice

Daje kratko-
ročna posojila

Izvršuje
ostale denarne posle

Zaupajte denar domačemu zavodu!

Nove vloge
vsak čas razpoložljive obrestuje
po 4%,
vloge proti odpovedi — 5%
Za vse vloge nudi popolno varnost
Otvorja tekoče račune

Velika zaloga **umetnih gnojil:**
superfosfata, kalijeve soli, apnenega dušika, nitrofoskala (mešano gnojilo),

semen: lucerne, črne detelje, pese, travnih semen, semenskega ovsa itd. pri

»EKONOMU«

Ljubljana, Kolodvorska ul. 7

T

ISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

**ISKARNA
MERKUR**

LJUBLJANA, Gregorčičeva ul. 23
TELEFON ŠTEV. 25-52